

86,1% af danskerne havde i løbet af 2014 kontakt med almen læge

31% havde kontakt med en speciallæge

Kilde: Danmarks Statistik

FARVERIGT. Meningsmålingerne har forholdsvis store udsving afhængigt af, hvilket analyseinstitut, der står bag. Eksempelvis er Voxmeter tilbøjelig til at give Socialdemokraterne og Venstre en større opbakning end i andre målinger. Arkivfoto: Jens Dresling

Valg. Er analyseinstitutterne uden partifarve?

Danske meningsmålinger er sjældent entydige. De systematiske afvigelser kaldes huseffekter.

ANALYSE

ERIK GAHNER LARSEN OG ZOLTAN FAZEKAS

Meningsmålinger udgør en væsentlig del af dækningen af valgkampen. Hver dag byder på flere forskellige målinger med forskellige journalistiske vinkler. Nogle melder om, at der ingen forandringer er, andre, at enten rød eller blå blok står stærkere. Fælles for disse artikler er, at de oftest tager udgangspunkt i én meningsmåling. Det første, der falder i øjnene på nettet hos Politiken, Berlingskes Politiko, Jyllands-Posten og TV 2, er, hvad meningsmålingerne har at fortælle.

Fælles for de tal, man ser på de respektive hjemmesider, er, at de alle formidler meningsmålinger fra et af de respektive mediers tilknyttede analyseinstitutter,

eksempelvis Gallup, Epinion eller Megafon.

DER ER FLERE grunde til at være kritisk, når de enkelte målinger skiller sig ud i mediedækningen. Særligt to forhold gør, at enkelte målinger giver et billede af, hvordan partierne klarer sig, som ikke stemmer overens med det overordnede billede. Det ene forhold er tilfældigheder, hvor det andet – og ofte oversete forhold – er systematiske forskelle mellem analyseinstitutterne.

Tilfældige forskelle skyldes, at man kun spørger et repræsentativt udsnit af danskerne i hver måling. Der er med andre ord gode statistiske grunde til, at selv de bedste målinger fra de bedste institutter afviger fra hinanden.

Selv hvis det samme analyseinstitut laver to identiske målinger på én dag, vil de have tilfældige forskelle. Derfor opererer alle meningsmålinger med statistisk usikkerhed, som journalisterne i mange tilfælde formidler, om end de sjældnere tager højde for den.

De systematiske forskelle mellem meningsmålingerne skyldes omvendt ikke forskelle fra måling til måling, men det faktum, at bestemte analyseinstitutter kan favorisere bestemte partier på be-

kostning af andre. Der kan være mange grunde til dette, eksempelvis den demografiske sammensætning af de personer, man spørger, der blandt andet påvirkes af, om de spørges over telefon eller besvarer spørgsmål online.

For at undersøge dette forhold nærmere hos de respektive institutter har vi gennemført statistiske analyser af 439 meningsmålinger fra denne valgperiode.

Helt konkret har vi estimeret såkaldte huseffekter, dvs. undersøgt, i hvor høj grad enkelte institutter systematisk afviger fra alle andre, når de blotlægger vælgerne partivalg.

Vi har gjort dette for de otte partier repræsenteret i Folketinget fra otte forskellige analyseinstitutter, Epinion, Gallup, Greens, Megafon, Rambøll, Voxmeter, Wilke og YouGov. Dette giver sammenlagt 64 estimater. Vores resultater viser, at der i omkring halvdelen af disse tilfælde findes signifikante huseffekter.

Kort fortalt viser resultaterne fra disse analyser, at der er huseffekter ved alle analyseinstitutterne, men omfanget varierer fra institut til institut og fra parti til parti.

Det betyder med andre ord, at hvis man blot læser én artikel med én me-

ningsmåling fra ét analyseinstitut, vil målingen i mange tilfælde være påvirket af, at det er et bestemt analyseinstitut, der har foretaget den.

VOXMETER ER det institut, der først falder i øjnene.

For samtlige partier er der en huseffekt. Eksempelvis er de tilbøjelige til at give Socialdemokraterne og Venstre en større opbakning, end man finder i andre målinger, og Dansk Folkeparti (DF) og Enhedslisten en mindre opbakning. Næsteften Voxmeter finder vi YouGov, der laver meningsmålinger for Metroxpress. For et flertal af partierne giver de enten flere (DF og LA) eller færre (S, SF og V) procentpoint.

Det viser med andre ord, at hvis man kun læser meningsmålinger fra YouGov, vil man få et billede af en større opbakning til Dansk Folkeparti, end andre medier vil vise.

Kigger vi på partierne, ser vi især huseffekterne hos de store partier, Venstre og Socialdemokraterne, hvor langt de fleste institutter systematisk giver en lavere eller højere opbakning.

Det kan være en medvirkende forklaring på, at man finder artikler hos forskellige medier, der har forskellige bud-

på, hvordan partierne kommer til at klare sig ved valget.

ITOP-5 OVER DE største forskelle finder vi forskellige partier såvel som institutter. Den største huseffekt, hvad angår flere stemmer til et parti, finder vi hos YouGov og deres vurdering af DF. I forhold til færre stemmer ser vi, at Voxmeter undervurderer DF. Selv om DF indtager førstepladsen, både hvad angår det mest over- og undervurderede parti hos bestemte analyseinstitutter, er der betydelige forskelle omkring 1 procentpoint hos mange partier.

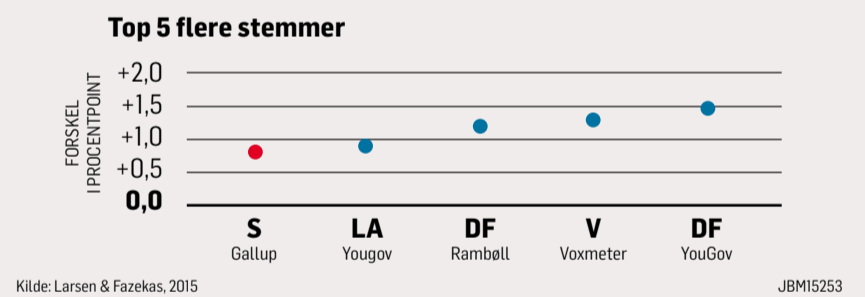
Heldigvis er løsningen på tilfældige såvel som systematiske forskelle mellem institutterne den samme. Fokuser mindre på de enkelte målinger og den ofte dramatiske dækning af de enkelte målinger i valgkampen, og fokuser mere kritisk på tendenserne i flere målinger over tid, gerne ved hjælp af de vægtede gennemsnit, som flere medier også bringer, om end dækningen af disse er mindre synlig.

analyse@pol.dk

Erik Gahner Larsen, ph.d.-studerende, Zoltan Fazekas, postdoc, Institut for Statskundskab, Syddansk Universitet

Huseffekten

Institutter vægter forskellige partier forskelligt

... Man kan ikke frelse verden med medlidenhed

huske? Nu er der ikke den optimisme?

»Jo«, siger hun, »de, som tror på uendelig vækst, er optimistiske«.

»Og kyniske«, siger jeg.

»Nå ja«, siger hun.

»De er så optimistiske på en kynisk måde, måske er enhver form for optimisme kynisk, fordi den så negligerer det andet, den tragedie, der altid udspringer sig, som altid er under opsejling«.

En kvinde spørger, om hun må tage avisen, det er Information, den ligger på bordet.

»Undskyld, det var måske dig, der læste den?«

»Det gør ikke noget«, siger hun, »der er altid en anden avis«, hun vifter med Metroxpress.

»Men de er ikke alle sammen lige gode«.

»De er ikke alle sammen fra i dag«, siger hun.

»Der er fyldige artikler«, siger jeg, »om Islamisk Stat og klimapolitik eller manglen på samme«.

»Det er man jo nødt til at interessere sig for i den her tid«, siger hun.

DET ER DET, jeg selv tænker, det er man nødt til at interessere sig for. Det er, hvad det kommende valg må handle om. Det kan ikke nytte at lukke af, lade, som om den store verden ikke eksisterer, for det stopper flygtningestrømmene ikke af. Det nytter ikke at blive ved med at sige, at temperaturstigninger og havens stigning er noget, som Månen forårsager.

»Vi ved jo nu«, siger den norske filosof Arne Johan Vetlesen i et interview, »at to tredjedele af de uudnyttede reserver, der findes af kul, olie og gas, skal forblive

Det kan ikke nytte at lade, som om den store verden ikke eksisterer, for det stopper flygtningestrømmene ikke af

gen er helt entydig. Men hvad er svaret på det fra olieindustrien?

Rex Tillerson, topchefen i verdens mest lukrative selskab, Exxon Mobile, har udtalt: »Vi vil tage alt op, også i de områder, som hidtil har været utilgængelige, men som vi nu kan komme til, takket være at isen smelter. Vi tolererer ingen uudnyttede ressourcer. Vi giver svaret på verdens stadig stigende energibehov og er kun ansvarlige over for vores ejere og aktionærer«.

Superkapitalisten Rex Tillersons uhæmmede grådighed er en af årsagerne til, at den såkaldte frie verden fortsat kan opretholde en militær og diplomatisk forbindelse med et land som Saudi-Arabien, der må stride imod alt, hvad Vesten ellers propagerer for. Et politisk parti, som ikke er optaget af at ville forandre den virkelighed, kan jeg ikke gå ind for.

DET BEHØVER man ikke at være profet i dag for at indse, enhver computer kan regne det ud for dig. Ulighed og klimakrise hænger uløseligt sammen, og tiden er

urørte i undergrunden, hvis vi skal holde os til målet om maksimal temperaturstigning på 2 grader.

Hvis vi tager alle fossile brændsler op, vil temperaturstigningen være 6 grader, og så er det ikke muligt at leve på Jorden for mennesker. Forsknin-

gen er helt entydig. Men hvad er svaret på det fra olieindustrien?

Rex Tillerson, topchefen i verdens mest lukrative selskab, Exxon Mobile, har udtalt: »Vi vil tage alt op, også i de områder, som hidtil har været utilgængelige, men som vi nu kan komme til, takket være at isen smelter. Vi tolererer ingen uudnyttede ressourcer. Vi giver svaret på verdens stadig stigende energibehov og er kun ansvarlige over for vores ejere og aktionærer«.

Superkapitalisten Rex Tillersons uhæmmede grådighed er en af årsagerne til, at den såkaldte frie verden fortsat kan opretholde en militær og diplomatisk forbindelse med et land som Saudi-Arabien, der må stride imod alt, hvad Vesten ellers propagerer for. Et politisk parti, som ikke er optaget af at ville forandre den virkelighed, kan jeg ikke gå ind for.

DET BEHØVER man ikke at være profet i dag for at indse, enhver computer kan regne det ud for dig. Ulighed og klimakrise hænger uløseligt sammen, og tiden er

knap. Den eskalerende krig, som pågår i vores epoke, især i Mellemøsten, er krigens klostrens resurser. Så længe vores lands royale og nogle af dets fremtrædende politikere kan rejse til Saudi-Arabien og hykle sorg over en saudikonges død, kan krigen for udbredelse af demokrati og ytringsfrihed ikke tages alvorligt. Stop det nationale og internationale hykleri!

Fle af krigen bliver fort under falske forudsætninger, løgnet om Saddam Husseins masseødelæggelsesvåben f.eks. Det er den, vi alle sammen kender til, men her i landet undgår man fortsat at tage det opgor.

For nylig udtalte Anders Fogh Rasmussen sig i Berlingske Tidende igen om den »fejle samarbejds politik under Anden Verdenskrig, men mente, at Danmark har genvundet »tilliden« ved at deltage i de sidste krige. Hvilken tillid da? Vores danskernes tillid? Amerikanernes tillid? Afghanernes og irakernes tillid?

Disse krige – selv lynkrigen i Libyen, som de fleste, både højre og venstreorienterede, en kort overgang kunne opfatte som en af de »gode« eller nødvendige krige – har vist sig at bringe helt ukontrollable konsekvenser med sig. Et land i opløsning og borgerkrig, et land, hvorfra folk vælter ud i havet for at undslippe.

IRAK OG SYRIEN er IS i færd med at konsolidere deres rabiate kalifat, IS huserer også i Libyen, og endnu et forrykt projekt som Boko Haram har erklæret troskab mod IS.

Saddam Hussein og Baath-partiet blev fjernet fra magten af koalitionen. Man smadrede et land uden dybere forståelse for, hvad der egentlig var gang i.

Det multikulturelle Europa er et faktum, og Danmark er en del af den udvikling, det må man forholde sig til. Vi har selv gennem krigen været med til at skabe flygtningekaos i Mellemøsten, så vi må selv være med til at løse det, det virker så træt gratis at insistere på dette, at vi er nødt til at finde en måde at tage imod bådflugtningene på og finde ud af, hvordan man kan forhindre flere af de sindsyge skibskatastrofer. Det er, som om Europa ikke aner, hvad det skal stille op, som om det heller ikke ønsker at tage stilling til det, som om det meste er ved at falde fra hinanden.

VI LEVER I en retorisk rå tid, som spejler den virkelighed, der er i færd med at nedbryde gamle ideologier, en mærkelig tid, hvor sproget muterer, hvor ordet »anstændig« f.eks. for nogle toneangivende stemmer i debatten er et negativt ord.

Den »anstændige« er ifølge de »uanstændige« ikke konsekvent, når det kommer til ytringsfrihed, som mener de, er vor tids nøglebegreb, i det mindste her i Danmark.

Det er også sandt, at store dele af venstrefløjens, for at undgå at underminere deres forældede grundholdninger, ikke har ønsket at se virkeligheden i øjnene.

De har været fastklemt i en dikotomi, som afspejler en gammel sort/hvid verden, der ikke længere eksisterer i den form, og hvis man stadig kan opleve verden af i dag som sort/hvid, er de sorte og de hvide ikke mere de samme som for en

Hvis man ikke ønsker at hænge fast i det gamle dynd, er man for alvor politisk hjemløs

grundlæggende for det danske samfund og samtidig føle sig forpligtet til dialog og samtale mellem forskellige grupperinger, synspunkter og levemåder. Så hvordan skulle jeg f.eks. nogensinde kunne sætte mit kryds ud for Dansk Folkeparti?

For det første går de ikke konsekvent ind for ytringsfrihed, de synes kun at gå ind for den i den udstrækning, den passer til deres budskaber, for det andet er deres holdning til fremmede decideret negativ og destruktiv, senest illustreret ved deres modtagelse af nydanskerne i Folketinget med en skål stegt flæsk.

Det er symbolik, signalpolitik, eller hvad man nu kalder det. Men Danmark er ikke som for 40 år siden, og den manglende virkelighedsforståelse ender i en skinger klagesang, de vil have os til at tro drejer sig om den trykthed og tillid, som kun DF kan bibringe.

INTEGRATIONSORDFØREREN for DF, Martin Henriksen, føler sig også langt mere hjemme i Flensborg, som ligger i Tyskland, end på Nørrebro og i Nordvest, hvor jeg tilfældigvis bor.

DF har altid været EU-modstandere. EU er sikkert uendelig problematisk, util-

fredsstillende og fyldt med indre splid, men alligevel er EU, som jeg ser det, nødvendigt for de enkelte lande og for verden.

I den anden ende er der så Enhedslisten, jeg kan godt lide Johanne Schmidt-Nielsen, men Enhedslistens anakronistiske ideologiske fundament kan jeg ikke flytte ind i. Og så er de ligesom DF imod EU. På den måde spejler de to yderfløje hinanden og braser sammen lige der i hinandens skygger. Det er også ret uretligt og ret uheldigt.

Socialdemokratiet og Venstre ligner hinanden, Dansk Folkepartis paranoia om EU, men Enhedslistens anakronistiske ideologiske fundament kan jeg ikke flytte ind i. Og så er de ligesom DF imod EU. På den måde spejler de to yderfløje hinanden og braser sammen lige der i hinandens skygger. Det er også ret uretligt og ret uheldigt.

Socialdemokratiet og Venstre ligner hinanden, Dansk Folkepartis paranoia om EU, men Enhedslistens anakronistiske ideologiske fundament kan jeg ikke flytte ind i. Og så er de ligesom DF imod EU. På den måde spejler de to yderfløje hinanden og braser sammen lige der i hinandens skygger. Det er også ret uretligt og ret uheldigt.

Socialdemokratiet og Venstre ligner hinanden, Dansk Folkepartis paranoia om EU, men Enhedslistens anakronistiske ideologiske fundament kan jeg ikke flytte ind i. Og så er de ligesom DF imod EU. På den måde spejler de to yderfløje hinanden og braser sammen lige der i hinandens skygger. Det er også ret uretligt og ret uheldigt.

»DET ER ALTID interessant for demokratiet med nye partier«, siger hun.

»Det er tegn på, at mange ikke ved, hvor de partipolitisk skal gå hen«, forsøger jeg. »At der opstår nye konflikter, som de gamle partier ikke har noget sprog for«.

»Skal man så stemme for Alternativets luftige budskab om bæredygtighed eller på Nationalpartiet og Yahya Hassans personlige eksperiment med sig selv og samfundet?«

»Jeg ved det ikke endnu«, siger hun.

»Jeg ved det heller ikke endnu«, siger jeg. Det bliver i sidste øjeblik, jeg beslutter mig.

THOMAS BOBERG